

Finansdepartementet
Sendt digitalt på:
www.regjeringen.no

Deres ref: 19/3926

Vår ref: 19/3192

Tynset, 02.12.2019

HØRINGSUTTALELSE NOU 2019: 16 - SKATTLEGGING AV VANNKRAFTVERK

Innledning

Det vises til Finansdepartementets høringsbrev 30. september 2019 hvor høringsfristen for NOU 2019:16 – Skattlegging av vannkraftverk er satt til 1. januar 2020.

Utvalgets mandat var å foreslå endringer som vil styrke kraftselskapenes insentiver til videre investeringer i ny vannkraft og opprustning av eldre anlegg. Kraftselskapene pekte på den statlige grunnrenteskatten som et hinder for (re)investeringer, ikke de kommunale ordningene. Til tross for dette har utvalget konsentrert sine anbefalinger rundt en avvikling av de ordninger som tilgodeser vertskommunene. Alle sentrale høringsinstanser, Norsk Industri, Energi Norge, El- og IT-forbundet, LVK, KS og Småkraftforeninga har tatt avstand fra utvalgets forslag, og fremholdt at det ikke vil bli mer fornybar vannkraft ved foreslått skattlegging.

Som det fremgår av tabell 12.2 på side 159 i NOU-en vil vertskommunene som følge av utvalgets forslag tape til sammen kr 3,66 milliarder kroner dersom konsesjonsavgiftene og konsesjonskraften avvikles og eiendomsskattereglene blir endret til skattemessig verdi. For Tynset kommune utgjør tapet ved en slik omlegging om lag kr 13 millioner for 2018. For 2019 er tapet estimert til kr 16 millioner. En reduksjon av kommunens inntekter i denne størrelsesorden er svært dramatisk og vil medføre en betydelig svekkelse av tjenestetilbudet.

Utvalget har ikke foreslått noen form for kompensasjon til de kommuner og fylkeskommuner som vil lide tap på utvalgets forslag, men henvist fordelings spørsmål til departementet. Utvalget har likevel fremholdt at «I prinsippet bør alle skatte- og konsesjonsinntekter vurderes samlet» (s. 158), og henvist til inntektssystemet for kommunene.

Tynset kommune sitt syn på forslagene i NOU 2019:16

Ordningene med konsesjonskraft og konsesjonsavgifter kommer til anvendelse i saker om regulering og overføring av vassdrag, hvor innvunnet kraftøkning beregnes. De investeringer som skal foretas i vannkraftsektoren, gjelder i hovedsak vedlikehold og opprustning, uten ytterligere reguleringer, og vil ikke gi rett til mer konsesjonskraft eller konsesjonsavgifter. En avvikling av disse ordningene, som utvalget anbefaler, vil derfor ikke påvirke den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av planlagte energiltak.

Det har fra vannkraftens barndom vært bred politisk enighet om at de kommuner som stiller sine naturressurser til rådighet for storsamfunnet, har krav på en varig andel av de verdier disse ressursene gir opphav til. Prinsippet om ytelse mot ytelse har i hver enkelt vannkraftkonsesjon blitt stadfestet gjennom ordningen med konsesjonskraft, og naturinngrepene er blitt betalt gjennom en miljøavgift, kalt konsesjonsavgifter. Denne samfunnskontrakten har stått som en grunnpilar og ble senest bekreftet i 2016 av et enstemmig storting, gjennom behandlingen av Meld.st.25 (2015-2016) Kraft til endring - Energipolitikken mot 2030. Denne samfunnskontrakten foreslår kraftskatteutvalget å legge til side.

Kommunens inntekter fra konsesjonsavgifter og konsesjonskraft er nedfelt i de gitte konsesjoner som et grunnvilkår og med samme varighet som konsesjonen. Utvalgets forslag om å avvikle ordningene vil være et brudd på de forutsetningene som lå til grunn for de gitte konsesjoner. En slik avvikling vil også være i strid med Grunnlovens forbud mot å gi lover tilbakevirkende kraft.

Utvalgets forslag om at eiendomsskatten skal baseres på skattemessig verdi er i strid med eiendomsskatteloven hovedregel i § 8 A-2 om at eiendomsskatten skal tilsvare anleggets markedsverdi. Eiendomsskatt basert på skattemessig verdi vil innebære at eiendomsskatten vil bli størst i de første årene etter at investeringen blir gjennomført, mens skatten blir lavere når lønnsomheten øker. Forslaget vil derfor verken utløse ønskede investeringer eller samsvare med skattyters skatteevne.

Kommunenes rett til konsesjonsavgifter og konsesjonskraft samt eiendomsskatt basert på anleggenes reelle markedsverdi kan ikke erstattes av statlige overføringer eller en økning i naturressursskatten. Naturressursskatten inngår i inntektssystemet og forslaget vil føre til store omfordelinger mellom kommuner. Bykommuner uten naturinngrep blir de store vinnerne og vertskommunene som har betydelige naturinngrep blir tapere. Virkningen er beregnet av KS. Det er ved beregningen forutsatt at naturressursskatten skal øke med kr 3,66 milliarder, tilsvarende samlet inntektsbortfall for kommunene ved avvikling av dagens ordninger. Beregningen viser at de største vinnerne blir Oslo med kr 249 millioner årlig, Bergen med kr 102 millioner og Trondheim med kr 64 millioner.

Konsesjonsavgiftene er en erstatning for generelle skader og ulemper på naturmiljø og omgivelser, og derfor en miljøavgift. Miljøkostnader skal betales av tiltakshaver, og miljøavgifter er ment å være en brutto skatt i tråd med naturmangfoldloven § 11. Utvalget synes å ha oversett dette elementære miljørettsprinsipp.

Konsesjonskraftordningen har i mer enn hundre år vært et vederlag til berørte kommuner for de naturrikdommer som gjennom vannkraften er avstått til storsamfunnet. Ordningen skal være kommunens andel av verdiskapningen som vannkraftproduksjonen i konsesjonsperioden gir opphav til. Høyere kraftpriser gir høyere verdiskaping. En kompensasjon basert på en omregnet øre/kWh vil ikke sikre kommunene en andel av den reelle verdiskapningen.

Avslutning

Tynset kommune kan ikke akseptere at kraftskatteutvalgets forslag i NOU 2019:16 legges til grunn for fremtidens avgifts- og skatteregler.

Tynset kommune anmoder om at:

- Forslagene om å avvike de kommunale ordningene med konsesjonsavgifter og konsesjonskraft forkastes
- Eiendomsskatt på vannkraftanlegg fortsatt baseres på markedsverdi jf. sktl. § 18-5

Tynset kommune forventer at regjeringen nøye vurderer vår høringsuttalelse og at våre innvendinger blir tatt hensyn til ved at kraftskatteutvalget sin rapport ikke tas til følge. Tynset kommune vil utover vår høringsuttalelse vise til høringsuttalelse fra LVK.